

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Štefanije Premzl, Fram, ki jo zastopa Silvan Komunjar, odvetnik v Kobaridu, na seji 6. julija 2011

o d l o č i l o :

- 1. Člen 5 Odloka o kategorizaciji občinskih cest (in kolesarskih poti) v Občini Rače–Fram (Medobčinski uradni vestnik Štajerske in Koroške regije, št. 4/10), kolikor kategorizira javno pot »Fram – Kopivnik – Ranče«, v delu, ki poteka po zemljiških parc. št. 59/2, 62/0 in 98/1, vse k. o. Ranče, se razveljavi.**
- 2. Občina Rače–Fram mora pobudnici povrniti njene stroške postopka v višini 612,00 EUR v 30 dneh po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.**

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pobudnica izpodbija 5. člen Odloka o kategorizaciji cest (in kolesarskih poti) v Občini Rače–Fram (v nadaljevanju Odlok o kategorizaciji), kolikor kategorizira javno pot »Fram – Kopivnik – Ranče«, v delu, ki poteka po njenih zemljiških. Odlok o kategorizaciji naj bi bil v izpodbijanem delu v neskladju s 33. in 69. členom Ustave ter z 19. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 92/05 – v nadaljevanju ZJC-B). Pobudnica navaja, da Občina Rače–Fram (v nadaljevanju Občina) z njo ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč, po katerih poteka javna pot, niti ji ni zemljišč odvzela v razlastitvenem postopku. Občino je pozvala, da spremeni izpodbijani Odlok o kategorizaciji, in jo opozorila, da bo v nasprotnem primeru predlagala začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti pred Ustavnim sodiščem in povrnitev stroškov tega postopka.

2. Občina odgovarja, da se kategorizirana pot, ki poteka po zemljiških v lasti pobudnice, ne more šteti za služnostno pešpot. Sporna pot naj bi v naravi obstajala že vsaj 20 let, leta 2007 naj bi bila pot urejena in gramozirana vse do hiše Ranče 13. Občina navaja, da si je prizadevala uskladiti lastniško stanje poti s stanjem v naravi, zato naj bi pobudnici ponudila zamenjavo njenega zemljišča z zemljiščem parc. št. 613/2, k. o. Ranče.

B. – I.

3. Iz zemljiškoknjižnih izpiskov izhaja, da je pobudnica lastnica zemljišč parc. št. 59/2, 62/0 in 98/1, vse k. o. Ranče, po katerih poteka javna pot »Fram – Kopivnik – Ranče«. Pobudnica zato izkazuje pravni interes za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o kategorizaciji, kolikor se nanaša na javno pot, ki poteka po njenih zemljiških. Pobuda je glede na tretji odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS) tudi pravočasna, saj je pobudnica za nastanek škodljivih posledic

izvedela šele 25. 3. 2010. Ustavno sodišče je pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje iz četrtega odstavka 26. člena ZUstS nadaljevalo odločanje o stvari sami.

4. Odlok o kategorizaciji je bil sprejet na podlagi Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 42/09 in 109/09 – v nadaljevanju ZJC), ki se je prenehal uporabljati z dnem začetka uporabe Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 109/10 – v nadaljevanju ZCest-1). Na podlagi 126. člena ZCest-1 morajo občine svoje predpise uskladiti z določbami ZCest-1 v enem letu od njegove uveljavitve, tj. do 1. aprila 2012. Odlok o kategorizaciji določa občinske ceste po njihovih kategorijah in namenu uporabe glede na vrsto cestnega prometa, ki ga prevzemajo. V 5. členu Odlok o kategorizaciji med javnimi potmi kategorizira javno pot »Fram – Kopivnik – Ranče«, ki poteka po zemljiških v lasti pobudnice.

5. Ustava v 69. členu določa, da je razlastitev (odvzem ali omejitev lastninske pravice v javno korist) mogoča le proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini in pod pogoji, ki jih določa zakon. S tem členom Ustava zaradi zagotovitve javne koristi kljub ustavnopravnemu varstvu lastninske pravice, ki jo zagotavlja 33. člen Ustave, omogoča odvzem ali omejitev lastninske pravice na nepremičnini. Ustava v 69. členu zahteva, naj zakon uredi pogoje za razlastitev, razlastitev pa se lahko opravi v postopku, v katerem se za konkreten primer ugotovi, ali so izpolnjeni zakonski pogoji za razlastitev, in v katerem sta zagotovljena tudi sodno varstvo ter nadomestilo v naravi ali odškodnina.

6. Pojem in status javnih cest ureja 3. člen ZCest-1. Javne ceste so prometne površine, ki so splošnega pomena za promet in jih lahko vsakdo prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo ceste, in pravili cestnega prometa. V prvem odstavku 39. člena ZCest-1 je določeno, da so javne ceste državne in občinske. Po drugem odstavku 39. člena ZCest-1 so državne ceste v lasti Republike Slovenije, občinske ceste pa v lasti občin. Enake določbe je imel tudi ZJC. Občina določeno cesto kategorizira, če je za takšno kategorizacijo izkazana javna korist in če cesta ustreza merilom za kategorizacijo javnih cest. Če so zemljišča, po katerih naj bi potekala javna cesta, ki jo občina namerava kategorizirati, v zasebni lasti, mora občina takšna zemljišča pred kategorizacijo pridobiti s pravnim poslom oziroma v postopku razlastitve. V primerih, ko že obstoječe javne ceste potekajo po nepremičninah, ki so v lasti drugih oseb, kot določa drugi odstavek 39. člena ZCest-1 oziroma je določal prvi odstavek 3. člena ZJC, prehodna ureditev iz 19. člena ZJC-B, ki na podlagi drugega odstavka 123. člena ZCest-1 še vedno velja, predvideva, da se lahko lastninska pravica na teh nepremičninah odvzame ali omeji proti odškodnini ali nadomestilu v naravi v posebnem postopku razlastitve, ki je urejen z navedeno določbo ZJC-B.

7. V obravnavani zadevi Občina s pobudnico ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč, po katerih poteka javna pot. Zoper njene nepremičnine pred sprejetjem Odloka o kategorizaciji tudi ni bil izveden postopek razlastitve. Zato je 5. člen Odloka o kategorizaciji v izpodbijanem delu v neskladju z 19. členom ZJC-B in 69. členom Ustave. Ker 5. člen Odloka o kategorizaciji v tem delu nedopustno posega v lastninsko pravico, je v neskladju tudi s 33. členom Ustave. Ustavno sodišče je zato 5. člen Odloka o kategorizaciji, kolikor kategorizira javno pot »Fram – Kopivnik – Ranče«, v delu, ki poteka po zemljiških parc. št. 59/2, 62/0 in 98/1, vse k. o. Ranče, razveljavilo (1. točka izreka).

B. – II.

8. Pobudnica predlaga, naj Ustavno sodišče njene stroške

postopka s pobudo naloži v plačilo Občini. Po prvem odstavku 34. člena ZUstS nosi v postopku pred Ustavnim sodiščem vsak udeleženec svoje stroške postopka, če Ustavno sodišče ne odloči drugače. Po ustaljeni ustavnosodni presoji morajo obstajati posebno utemeljeni razlogi, da se stroški pobudnika naložijo v plačilo nasprotnemu udeležencu. V konkretnem primeru so takšni razlogi podani. Pobudnica je Občino pozvala k ureditvi zadeve in jo opozorila, da bo v nasprotnem primeru predlagala začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o kategorizaciji. Ustavno sodišče je že v številnih primerih, ko so bili izpodbijani občinski odloki o kategorizaciji javnih cest, sprejelo vsebinsko enake odločitve in ponovilo stališče, da so takšni predpisi v neskladju z Ustavo, če občina z lastnikom ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč oziroma ga ni razlastila. Občina priznava, da poteka po zemljiščih v lasti pobudnice javna pot, zato je lahko utemeljeno pričakovala vsebinsko enako odločitev Ustavnega sodišča kot v drugih podobnih primerih. Ustavno sodišče je zato odločilo, da je Občina v 30 dneh dolžna povrniti pobudnici njene stroške, ki jih je imela z vložitvijo pobude (2. točka izreka).

9. Pobudnica je pobudo vložila po pooblaščenca, ki je Ustavnemu sodišču predložil stroškovnik po Zakonu o odvetniški tarifi (Uradni list RS, št. 67/08 – v nadaljevanju ZOdvT). Ustavno sodišče je skladno z ZOdvT za opravljene storitve pooblaščenca priznalo naslednje stroške: 500,00 EUR za nagrado po tar. št. 3470, pavšal za izdatke po tar. št. 6002 v znesku 10,00 EUR in plačilo davka na dodano vrednost v znesku 102,00 EUR. Stroški zastopanja znašajo tako 612,00 EUR.

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 45. člena in prvega odstavka 34. člena ZUstS ter na podlagi tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 46/07 in 54/10) v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Etelka Korpič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, mag. Jadranka Sovdat, Jože Tratnik in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

Predsednik
dr. Ernest Petrič, s. r.

zanj

Številka: U-I-61/11-7
Datum: 6. julij 2011

Podpredsednik
mag. Miroslav Mozetič, s. r.